

Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama

Gender **E**quality **A**wareness **R**aising

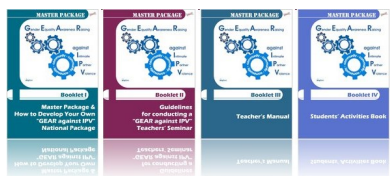

Financirano kroz DAPHNE III
Program Europske unije

Knjižica IV

Aktivnosti za učenike i učenice

A lot of pages are not available in this preview. - in order to download the full version please visit the project's website: www.gear-ipv.eu/download

Gender Equality Awareness Raising

against

I
ntimate

P
artner

V
iolence

Knjižica IV:

Aktivnosti za učenike i učenice

© 2015. **Europska mreža protiv nasilja. Sva prava zadržana**
Licencirano prema uvjetima Europske unije
ISBN:978-960-9569-14-9

Ova knjižica može se koristiti besplatno i isključivo u neprofitne svrhe pod uvjetom da CESI bude unaprijed obaviještena i autorska prava priznata.

**Kontakt za Republiku Hrvatsku: Edukativni paket
"Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama"**

CESI - Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje
Nova cesta 4, 10 000 Zagreb
Tel: 01 24 22 800; Fax: 01 24 22 801
E-mail: cesi@cesi.hr
www.cesi.hr; www.sezamweb.net; www.libela.org

**Kontakt za Master GEAR against IPV Package
Europska mreža protiv nasilja (EAVN)**
12 Zacharitsa str., 11742, Atena, Grčka
E-mail: info@antiviolence-net.eu
Web stranica EAVN-a: www.antiviolence-net.eu
Web stranica projekta: www.gear-ipv.eu

Grafički dizajn: Europska mreža protiv nasilja

Prvo izdanje edukacijskog materijala „Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama“ nastalo je u okviru projekta „Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim vezama“ [GEAR against IPV: Gender Equality Awareness Raising against Intimate Partner Violence)] (JLS/2008/DAP3/AG/1258) koji se provodio od 2009 do 2011. Godine u okviru Daphne III programa Europske unije.

Dopunjeno izdanje nastalo je u okviru projekta „Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama II“ (GEAR Against IPV II) (JUST/2013/DAP/AG/5408) koji se provodio od 2014 do 2016 u okviru Daphne III programa Europske unije.

Projekt “GEAR against IPV”

Koordinacija projekta

Europska mreža protiv nasilja (EAVN) - Grčka

Kiki Petroulaki, voditeljica projekta
Antonia Tsirigoti, koordinatorka projekta
Athanasios Ntinapogias, istraživač
Susan Morucci, suradnica na projektu
Vasso Papassotiropoulou, administratorica

Projektni partneri

SPI Forschung gGmbH - Njemačka

Elfriede Steffan, lokalna koordinatorka projekta
Christiane Firnges, znanstvena suradnica

Mreža skloništa za žene Austrije (AÖF)/ Informacijski centar protiv nasilja – Austrija

Maria Rösslhuber, lokalna koordinatorka projekta
Christina Perka i Irene Muller, suradnice na projektu

Helenska udruga učitelja i učiteljica za zdravstveni odgoj - Grčka

Paschalina Kozyva, lokalna koordinatorka projekta
Athina Tziouma, administratorica

CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje – Hrvatska

Sanja Cesar, lokalna koordinatorka projekta
Nataša Bijelić, suradnica na projektu
Vedrana Kobaš, suradnica na projektu

Vanjska evaluatorica projekta:

Prof. Carol Hagemann-White

Projekt “GEAR against IPV -II”

Koordinacija projekta

Europska mreža protiv nasilja (EAVN) - Grčka

Kiki Petroulaki, voditeljica projekta
Antonia Tsirigoti, koordinatorka projekta
Athanasios Ntinapogias, istraživač
Dimitra Petanidou, istraživačica/suradnica na projektu

Projektni partneri

Mediterranski institut za rodne studije (MIGS) - Cipar

Susana Elisa Pavlou, lokalna koordinatorka projekta
Christina Kaili, istraživačica/suradnica na projektu

CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje – Hrvatska

Sanja Cesar, lokalna koordinatorka projekta
Nataša Bijelić, suradnica na projektu

Udruženje za rodnu ravnopravnost i slobodu (ALEG) - Rumunjska

Camelia Proca, lokalna koordinatorka projekta
Liviu Gaja, istraživač
Eniko Gall, edukator/stručnjak
Camelia Oana, suradnica na projektu

Plataforma unitària contra les violències de gènere - Španjolska

Neus Pociello Cayuela, lokalna koordinatorka projekta
Parejo de las Heras Elena & Maritza Buitrago Rave,
istraživačica/suradnica na projektu
Susana Rodríguez Pereiro, istraživačica
Giulia Paleri, istraživačica
Núria Pociello Cayuela, istraživačica

Osmijeh djeteta - Grčka

Stefanos Alevizos, lokalni koordinatorka projekta
Dimitris Filippides, suradnik na projektu

Vanjska evaluatorica projekta:

Prof. Carol Hagemann-White

Rad čiji je rezultat ovaj dokument financijski je podržan u sklopu DAPHNE III programa Europske unije i sufinanciran od Ureda za udruge Vlade RH. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autora/ica i ni na koji se način ne može smatrati da odražava gledišta Europske unije i Ureda VRH za udruge.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske

Uz financijsku potporu DAPHNE III
Programa Europske unije

SADRŽAJ

KNJIŽICA IV: Aktivnosti za učenike i učenice

Zahvala	iii
UVOD	1
Hrvatski programski paket „Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama“	4
Knjižica IV i upute za uporabu	5
RADNI LISTOVI	7
Modul 2	
CJELINA 1	
Aktivnost 2.1.1.: Što znači biti djevojka... Što znači biti mladić...	8
[Radni list 1A (za mladiće)]	9
[Radni list 1B (za djevojke)]	11
Aktivnost 2.1.2.: Društvene rodne uloge	13
[Radni list 2]	14
Aktivnost 2.1.3.: Sviđa mi se – ne sviđa mi se	16
[Radni list 3A (za djevojke)]	17
[Radni list 3B (za mladiće)]	18
Aktivnost 2.1.6.: Spol i rod	19
[Radni list 4]	20
Aktivnost 2.1.7.: Slažem se – ne slažem se	21
[Tablica za rezultate (za profesora/icu)]	21
Aktivnost 2.1.8 Kviz: zanimanja, uloge i aktivnosti žena i muškaraca	22
[Radni list 5 (za učenike/ice)]	23
[Radni list 5 (za profesora/icu)]	24
Aktivnost 2.1.9.: A na kraju piše...	32
[Radni list 6]	33
Aktivnost 2.1.16.: Poslovice i izreke	34
[Radni list 7]	35
Aktivnost 2.1.20.: Prezentacija roda	47
[Slika]	48
CJELINA 2	
Aktivnost 2.2.1.: Biti muško – i povlastice koje uz to idu	49
[Radni list 8]	50
Aktivnost 2.2.4.: Kontinuum štetnih ponašanja prema djevojkama i mladićima	51
[Radni list 9]	52
Aktivnost 2.2.5.: Dominantno ponašanje	80
[Radni list 10]	81
Modul 3	
Aktivnost 3.3.: Kvalitetne i štetne veze – znakovi upozorenja	82
[Radni list 11]	83
Aktivnost 3.5.: Izravno suočavanje s problemom	87
[Radni list 12]	88
Aktivnost 3.6.: Svijest o vlastitom tijelu	90
[Radni list 13]	91

Modul 4

Aktivnost 4.1.2.: Renata i Dražen	92
[Radni list 14]	93
Aktivnost 4.1.3.: Priče o nasilju u vezama; radni list za nastavnike/ce	94
[Radni list 15 (za profesora/icu)]	94
[Radni list 15 (za učenike/ice)]	105
Aktivnost 4.1.4.: Slučajevi nasilja	109
[Radni list 16]	110
Aktivnost 4.1.5.: Kotač moći i kontrole, kotač jednakosti	113
[Radni list 17]	114
Aktivnost 4.1.7.: Mit ili stvarnost?	122
[Radni list 18]	123
Aktivnost 4.1.8.: Mitovi o nasilju	136
[Radni list 19]	137
Aktivnost 4.2.1.: Što učiniti da zaustavimo nasilje u vezama - alati za intervenciju	138
[Radni list 20]	139
Aktivnost 4.2.2.: Reagiraj!	145
[Radni list 21]	147

SAŽETCI

Sažetak 1: Je li ti veza ravnopravna i kvalitetna, ili ne?	150
Sažetak 2: Što bi ti učinila/učinio?	152
Sažetak 3: Znakovi nasilja u vezi	157
Sažetak 4: Što ako ste primjetili da je vaš prijatelj nasilan u vezi?	159
Sažetak 5: Činjenice o nasilju	161
Sažetak 6: Nasilje u vezama – kotač moći i kontrole	163
Sažetak 7: Kako pomoći prijatelju/ici	166
Sažetak 8: Popis relevantnih institucija	169
Sažetak 9: Nasilje u intimnim partnerskim vezama - kviz	171
Sažetak 10: Tvoja prava u vezi	174
Sažetak 11: Reagiranje	176
Sažetak 12: Kako znaš postupaju li s tobom dobro? - kviiz	178
Sažetak 13: Kvalitetne veze	180
Sažetak 14: Gledaj, slušaj, uči – jačanje kvalitetne komunikacije	182

ZAHVALA

Projekt „Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti u intimnim partnerskim vezama II (GEAR against IPV -II) (JUST/2013/DAP/AG/5408) proveden je uz financijsku potporu Daphne III programa Europske unije.

Četiri knjižice dopunjenog glavnog programskog paketa edukacijskog materijala „Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama“ nastale su na temelju revizije prvog izdanja edukacijskog materijala nastalog u okviru projekta „Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama“ (GEAR against IPV) (JLS/2008/DAP3/AG/1258). Aktivnosti uključene u prvo izdanje glavnog programskog paketa proizašle su iz pregleda literature i materijala razvijenih od strane različitih stručnjaka/stručnjakinja i organizacija te im želimo zahvaliti na dozvoli za korištenje, adaptaciju ili prijevod aktivnosti.

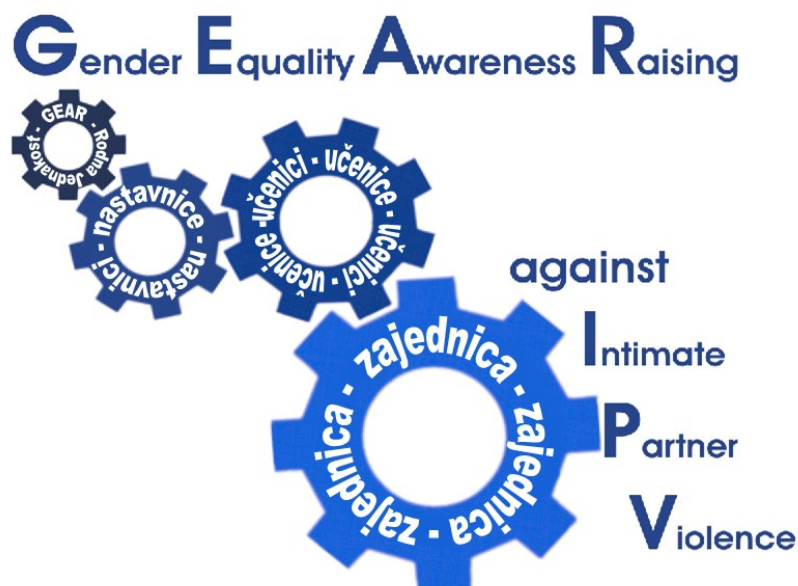
Prvo izdanje glavnog programskog paketa je volonterski evaluirano od strane stručnjaka i stručnjakinja iz različitih zemalja. Stoga želimo izraziti zahvalnost slijedećim stručnjacima i stručnjakinjama koji/e su izdvojili svoje vrijeme kako bi doprinijeli svojim komentarima kvaliteti ovog ali i ostalih knjižica:

- ◆ **Maria de Bruyn**, viša politička savjetnica, Ipas
- ◆ **Shanna Burns**, suradnica na istraživanju, CAMH Centre for Prevention Sciences
- ◆ **Regine Derr**, German Youth Institute, Information Centre Child Abuse and Neglect
- ◆ **mr.sc. Amir Hodžić**, sociolog
- ◆ **mr.sc. Maja Mamula**, psihologinja, Ženska soba- Centar za seksualna prava
- ◆ **Ana Markulin**, prof. hrvatske kulture i filozofije
- ◆ **Lori Michau**, direktorica, Raising Voices
- ◆ **Artemis Pana**, nezavisni konzultant na području rodno-uvjetovanog nasilja
- ◆ **Matina Papagiannopoulou**, sociologinja/kriminalistkinja, stručna suradnica u Uredu za rodnu ravnopravnost, Ministarstvo vanjskih poslova Grčke
- ◆ **dr.sc. E. Lisa Price**, psihologinja
- ◆ **dr.sc. David A. Wolfe**, Predstojnik odjela za dječje mentalno zdravlje (CAMH) i profesor psihijatrije i psihologije (Sveučilište u Torontu).

Trenutno dostupni nacionalni programski paketi Rodnom jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama su: austrijski, hrvatski, ciparski, njemački, grčki, rumunjski, španjolski (za dodatne nacionalne pakete provjerite web stranicu projekta (www.gear-ipv.eu) ili kontaktirajte EAVN (info@antiviolence-net.eu).

Knjižica IV:
Aktivnosti za
učenike i učenice

UVOD

Materijal i aktivnosti uključeni u programski paket „Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama” DAPHNE III projekta nastoji pridonijeti primarnoj prevenciji nasilja u intimnim partnerskim vezama kroz intervenciju u školama, kako bi senzibilizirali učenike, učenice, profesorice i profesore za rodna pitanja, i uklonili rodne stereotipe. Točnije, nakon edukacije kroz koju će se senzibilizirati profesore i profesorice i izgraditi njihovi kapaciteti za provedbu primarnih preventivskih programa, kroz provedbu aktivnosti u sklopu ovog programa, učenici i učenice će imati priliku steći uvid u štetne posljedice rodni stereotipa, uključujući nasilje u intimnim partnerskim vezama, i nasilje u adolescentskim vezama. Uklanjanje rodni stereotipa kod učenika i učenica pridonijet će stvaranju nulte tolerancije na nasilje u relativno ranoj dobi, uz promicanje kvalitetnih i ravnopravnih veza među mladim ljudima, kao krajnjim ciljem.

Učenici i učenice imat će priliku kroz pripremljene aktivnosti prilagođene temi i dobi utvrditi i propitati svoje kulturalno „naslijeđene” stereotipe, te početi prilaziti rodni razlikama kao individualnim razlikama, a ne kao značajkama nadmoći jednog roda nad drugim.

Zašto je važna primarna prevencija nasilja u intimnim partnerskim vezama?

Već od rođenja, svaka osoba neprestano prima mnoštvo eksplicitnih i implicitnih poruka, od obitelji, škole i zajednice, o tome što je "prikladan" obrazac feminiteta i maskuliniteta. Ovim se porukama vrši pritisak na osobu da se povinuje nizu uloga i očekivanja koji nastaju iz njihova socijalno konstruiranog roda. Što je društvo patrijarhalnije, to su naglašenije različite vrijednosti koje bi trebale usvojiti osobe različita spola. U takvim su uvjetima dječaci i djevojčice, žene i muškarci, "zatočeni" u "zatvoru" rodni stereotipa i od njih se očekuje da ispune svoje suprotne uloge: dječak / muškarac uvijek mora biti pobjednik, imati kontrolu i biti jak, agresivan i natjecati se, dok djevojčica / žena mora biti osjetljiva i osjećajna, tolerantna, pasivna i požrtvovna. Uz ovako jasno definirane načine gledanja, gdje je jedan spol jasno nadređen drugom, nije čudo da može doći do pojave nasilja u intimnim partnerskim vezama. Paradoks je očit: svi mi, više ili manje svjesno, jačamo društvene stereotipe, koji vode do nasilja, a istovremeno se "borimo" da nasilje izbrišemo iz svojih zajednica, pri čemu ne uviđamo vezu između rodni stereotipa i nasilja protiv žena i djevojaka.

Upravo je to razlog zašto prevencija nasilja u intimnim partnerskim vezama mora početi u što je moguće ranijoj dobi, iz čega je vidljivo da je školski sustav taj u kome se na ovim temama može raditi progresivno, počevši od vrtića, pa sve do fakulteta, ili čak i dalje, u sustavu cjeloživotnog obrazovanja. Naravno, pristup će se razlikovati ovisno o dobi ciljne grupe. U vrtićkoj dobi i nižim razredima osnovne škole, rad na prevenciji nasilja u intimnim partnerskim vezama će se više temeljiti na izgradnji zdrave ličnosti, bez stereotipnih pogleda na rod (takav tip ličnosti neće ni činiti nasilje, zbog osjećaja vlastite vrijednosti, niti će tolerirati nasilje u svojoj okolini). U kasnijoj dobi, s većom zrelošću učenika i učenica, može ih se upoznati s načinima djelovanja na vršnjačku grupu, kao načinom postizanja željene društvene promjene, nulte tolerancije na nasilje.

Profesori i profesorice su odabrani zato što mogu odigrati ključnu ulogu u primjeni ovakvih aktivnosti usmjerenih na podizanje svijesti u razredu, obzirom da su to odrasli koji su, nakon roditelja, najbliži djeci. Međutim, osim ako su posebno obučeni, većina će profesora i profesorica dijeliti isto stereotipno gledanje na rod i spol, kao i ostatak društva u kom žive, što je glavna prepreka ispunjavanju njihove uloge u provedbi aktivnosti. Upravo zbog toga ovaj program uključuje i edukaciju profesora i profesorica, u okviru koje se, osim što se grade nužni kapaciteti i vještine, puno radi i na razbijanju vlastitih rodni stereotipa i na građenju uvjerenja da su ove aktivnosti doista važne. Kako najveći broj djece i mladih pohađa škole, nužno je da im se programi rodne jednakosti ponude u školama, kao način primarne prevencije rodno uvjetovanog nasilja, nasilja u adolescentskim vezama i intimnim partnerskim vezama. Te programe trebaju provoditi profesori i profesorice koji su sami osvijestili problem i prošli edukaciju o rodni stereotipima i njihovoj povezanošću s nasiljem. Vrijedi spomenuti da se ranije spomenuta preporuka poklapa sa člankom 14. Konvencije Vijeća Europe o spriječavanju i borbi protiv nasilj nad ženama i obiteljskog nasilja, gdje se govori da ovakav tip

„edukacijskog materijala...primjeren razvojnem stadiju učenika/ica“ treba biti uključen ne samo u formalni kurikulum na svim nivoima obrazovanja“ već i u „neformalno obrazovanje, kao i prostore za sportske, kulturne događaje, mjesta provođenja slobodnog vremena i medije“.

Na žalost, u većini europskih zemalja – uključujući i zemlje koje su sudjelovale u GEAR I i II projektu¹- ovakve aktivnosti nisu dio školskih programa; profesori i profesorice nemaju sluha za ovu tematiku, niti su posebno educirani u ovom području. Zbog toga oni i sami imaju stereotipnu rodnu percepciju i u skladu s tim i njihovo postupanje prema učenicima i učenicama je diskriminirajuće, ovisno o njihovom spolu. Štoviše, sami profesori i profesorice ne moraju biti svjesni da je njihovo ponašanje rodno stereotipno i diskriminirajuće, i da često dodatno učvršćuju stereotipne rodne uloge. Ovim programom želimo pridonijeti mijenjanju ove situacije. Želimo usmjeriti pažnju profesora i profesorica na ovaj problem, i voditi ih ka identifikaciji i mijenjanju njihovih rodni stereotipa.

Ovaj program nije usmjeren na **najmlađe učenike i učenice**, iako sve stručnjakinje i stručnjaci koji su radili na stvaranju ovog materijala dijele duboko uvjerenje da s preventivnim djelovanjem usmjerenim uklanjanju rodni stereotipa unutar obrazovnog sustava treba početi što je ranije moguće (točnije, od vrtićke dobi). Nadalje, smatraju da je materijal prikladan za djecu u dobi od 12 godina i da su gotovo sve aktivnosti modula koji se odnose na rodne stereotipe i rodnu ravnopravnost kao i na kvalitetne i štetne veze se mogu koristiti i s djecom mlađom od 12 godina. Međutim, u mnogim zemljama se još uvijek vode velike rasprave oko toga koja je dječja dob prikladna za uključivanje u ovakve intervencije, i u obrazovnim sustavima su veliki otpori. Zbog toga se slični programi ne primjenjuju ni u osnovnoškolskoj dobi. Kako bi se izbjegao taj problem, odlučeno je da se u ovim zemljama krene s druge strane, točnije, da se s preventivskim programima počne na višim razinama, i zatim krene prema nižim razinama.

Iako su djeca izložena rodni stereotipima od rođenja, zbog čega je važno početi s njihovom dekonstrukcijom što je ranije moguće, dob od 14⁺ godina je također od ključne važnosti, jer je to vrijeme kad adolescenti i adolescentice stupaju, ili su već stupili u prve romantične veze. Školski sustav može biti ključno mjesto za intervenciju i pružanje informacija i vještina nužnih da bi izbjegli nasilje u vezama, bilo kao počinitelji/ce, ili žrtve, te kako se suprotstaviti nasilju.

Nakon uspješne provedbe s mladima starijim od 14 godina, u okviru prethodnog projekta „Podizanjem svijesti o rodnoj jednakosti protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama I“ (GEAR I), primjenjivost edukativnog materijala za mlade (u dobi 12⁺) će biti pilotirano u okviru trenutnog projekta (GEAR II).

¹Grčka, Njemačka, Austrija i Hrvatska, Cipar, Španjolska, Rumunjska

Hrvatski programski paket Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama

PROGRAMSKI PAKET UKLJUČUJE:

- Knjižica I: Rodnom jednakošću protiv nasilja u intimnim partnerskim vezama
- Knjižica II: Vodič za provođenje seminara za nastavnike i nastavnice
- Knjižica III: Priručnik za nastavnike i nastavnice
- Knjižica IV: Aktivnosti za učenike i učenice

U **knjižici I** opisuje se pristup i projekt u kontekstu u kom je razvijen ovaj program, i daje sugestije kako promicati program, akcije i materijale, kako doći do ciljnih grupa, te kako na državnoj razini zagovarati uvođenje ovog programa u program srednjih škola.

Knjižica II, „Vodič za provedbu seminara za profesore i profesorice“ za cilj ima dati upute za provedbu standardiziranih treninga za profesore i profesorice, iz jedne ili više zemalja, koji imaju namjeru provoditi radionice sa mladima i djecom u razredu (ili drugom okruženju).

Knjižica III za cilj ima pružiti korisne šire informacije, kao i savjete kako organizirati radionice, te detaljne upute po koracima, kako provesti, dokumentirati i evaluirati radionice u razredu. Glavni dio čine detaljno opisane aktivnosti, koje su prilagođene primjeni u razredu.

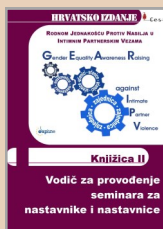
Knjižica IV, koja je namijenjena učenicima i učenicama, i usko vezana uz knjižicu III, sadrži radne listove i sažetke koji se mogu koristiti za vrijeme primjene radionica.

KAKO KORISTITI KNJIŽICU IV

Knjižica IV Aktivnosti za učenike i učenice sadrži radne listove i sažetke aktivnosti sadržanih u Priručniku, namijenjenom nastavnicima i nastavnicama. Ova je knjižica namijenjena učenicima i učenicama i povezana s Priručnikom za nastavnike i nastavnice. Sadrži radne listove i sažetke koji su potrebni pri provedbi radionica.

Na vrhu svakog radnog lista je broj i naslov aktivnosti, kao i broj radnog lista. U zaglavlju su navedeni izvor za radne listove i sažetke. Ova se knjižica može koristiti samo uz Priručnik za nastavnike i nastavnice; u opisu aktivnosti, u dijelu Materijal, navedeno je koji su radni listovi i/ili sažeci potrebni za provedbu aktivnosti. Ako nije naveden nijedan, znači da nije potreban za provedbu aktivnosti.

Nastavnik/ica može ispisati radne listove i sažetke, onako kako su pripremljeni. Neki radni listovi uključuju i upute kako ih treba printati (primjerice, obostrano), ili kako ih treba izrezati.

A. RADNI LISTOVI

Aktivnost 2.1.1.: Što znači biti djevojka... Što znači biti mladić...

Prilagođeno prema: Attawell, K., Bhagbanprakash, Dr., Dagar, R., i dr. (2001). Gender and Relationships: A Practical Action Kit for Young People (str. 33). London: The Commonwealth Secretariat.

Radni listovi 1a i 1b moraju biti ispisani s obje strane: odnosno, na jednoj strani Radnog lista 1a će pisati: "Drago mi je što sam mladić jer", a s druge strane: "Volio bih biti djevojka jer bih mogao". Preporuka je da Radni list 1a ispišete na žutom, a Radni list 1b na zelenom papiru.

UZORAK – NIJE ZA ISPIS

Radni list 1a (za mladiće) – prednja strana

Drago mi je što sam mladić jer _____

Radni list 1a (za mladiće) – zadnja strana

Volio bih biti djevojka jer bih mogao _____

Radni list 1b (za djevojke) – prednja strana

Drago mi je što sam djevojka jer _____

Radni list 1b (za djevojke) – zadnja strana

Voljela bih biti mladić jer bih mogla _____

Radne listove 1a i 1b na sljedećim stranicama treba ispisati u ovom obliku i preprezati na sredini svake stranice.

Aktivnost 2.1.2.: Društvene rodne uloge

Prilagođeno prema: Attawell, K., Bhagbanprakash. Dr., Dagar, R., i dr. (2001). Gender and Relationships: A Practical Action Kit for Young People (str. 44). London: The Commonwealth Secretariat.

UZORAK – NIJE ZA ISPIS

[Radni list 2a] (Muškarac)

MUŠKARAC

Karakteristika: _____

Koliko je osoba iz tvoje grupe prepoznalo:

spol osobe

osobinu

Broj: _____

Broj: _____

[Radni list 2b] (Žena)

ŽENA

Karakteristika: _____

Koliko je osoba iz tvoje grupe prepoznalo:

spol osobe

osobinu

Broj: _____

Broj: _____

Aktivnost 2.1.3.: Sviđa mi se – ne sviđa mi se

Prilagođeno prema: Williams, S. (1994). The Oxfam Gender Training Manual (str. 55-56). Oxfam UK and Ireland.

[Radni list 3a] (za Djevojke)

UZORAK – NIJE ZA ISPIS

	SMATRA SE TIPIČNIM ZA DJEVOJKE / ŽENE	SMATRA SE NETIPIČNIM ZA DJEVOJKE / ŽENE
Stvari koje radim i SVIĐAJU MI SE		
Stvari koje radim, ali mi se NE SVIĐAJU		
Stvari koje ne radim, ali MI SE SVIĐAJU		
Stvari koje ne radim jer mi se NE SVIĐAJU		

[Radni list 3b] (za Mladiće)

	SMATRA SE TIPIČNIM ZA MLADIĆE/ MUŠKARCE	SMATRA SE NETIPIČNIM ZA MLADIĆE/MUŠKARCE
Stvari koje radim i SVIĐAJU MI SE		
Stvari koje radim, ali mi se NE SVIĐAJU		
Stvari koje ne radim, ali MI SE SVIĐAJU		
Stvari koje ne radim jer mi se NE SVIĐAJU		

Aktivnost 2.1.9.: A na kraju piše...

Cesar, S., Bijelić, N., Kobaš, V., Hodžić, A. (2006). Bolje spriječiti nego liječiti –prevencija nasilja u adolescentskim vezama. Hrvatska: CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje.

[Radni list 6]

UZORAK – NIJE ZA ISPIS

A NA KRAJU PIŠE...

1. Pravi muškarac je _____

2. Od djevojke se očekuje da _____

3. Mladiće će ismijavati ako _____

4. Djevojke trebaju paziti da _____

5. Društvo vrši pritisak na mladiće da _____

6. Djevojke su odgovorne za _____

A NA KRAJU PIŠE...

1. Pravi muškarac je _____

2. Od djevojke se očekuje da _____

3. Mladiće će ismijavati ako _____

4. Djevojke trebaju paziti da _____

5. Društvo vrši pritisak na mladiće da _____

6. Djevojke su odgovorne za _____

Aktivnost 2.1.16.: Poslovice i izreke

Prilagođeno prema: de Bruyn, Maria & France, N. (2001). Gender or sex: who cares? Skills-building resource pack on gender and reproductive health for adolescents and youth workers (str. 22). Chapel Hill: Ipas.

[Radni list 7]

UZORAK – NIJE ZA ISPIS

Kartica A

**ŽENA BEZ
MUŠKARCA ...**

Kartica B

**...BROD BEZ
KORMILA**

Kartica A

**KUĆA BEZ
ŽENE ...**

Kartica B

**...CRKVA BEZ
PROPOVJEDNIKA**

Aktivnost 2.2.4.: Kontinuum štetnih ponašanja prema djevojkama i mladima

Prilagođeno prema:

◇ Men Can Stop Rape. Stanje: 15.09.2005., www.mencanstoprape.org

◇ Family Violence Prevention Fund. Continuum of Harm to Women. Stanje: 10.04.2010, <http://toolkit.endabuse.org/Resources/ContinuumOfHarm.html>

UZORAK – NIJE ZA ISPIS

[Radni list 9] (za Mladiće)

Mladiću nanosi štetu kad njegova djevojka
Ne obraća pažnju na njega i ravnodušna je
Mladiću nanosi štetu kad njegova djevojka
Vrši pritisak na njega
Mladiću nanosi štetu kad njegova djevojka
Ne vjeruje mu
Mladiću nanosi štetu kad njegova djevojka
Ne voli ga
Mladiću nanosi štetu kad njegova djevojka
Ne osjeća prema njemu isto što on osjeća prema njoj

[Radni list 9] (za Djevojke)

Djevojci nanosi štetu kad njen mladić
Ne obraća pažnju na nju i ravnodušan je
Djevojci nanosi štetu kad njen mladić
Izrazito je ljubomoran
Djevojci nanosi štetu kad njen mladić
Tlači je i kontrolira svaki njen pokret
Djevojci nanosi štetu kad njen mladić
Ne vjeruje joj
Djevojci nanosi štetu kad njen mladić
Nije mu stalo do nje i koristi je samo da mu prođe vrijeme

U slučaju ograničenog vremena, možete odabrati samo neke dolje navedene tvrdnje; obratite pažnju da uključite kartice koje se odnose na ista ponašanja mladića i djevojaka.

Aktivnost 2.2.5.: Dominantno ponašanje

Prilagođeno prema: Bissuti, R., Wagner, G., Wölfl, G. (2002). "Stark! aber wie?". Methodensammlung und Arbeitsunterlagen zur Jugendarbeit mit dem Schwerpunkt Gewaltprävention. Austria: White Ribbon Austria, Ministry of Education. Stanje: 01.04.2010, <http://www.bmukk.gv.at/medienpool/7653/starkaberwie.pdf>

UZORAK – NIJE ZA ISPIS

[Radni list 10]

Petar se duri i ponaša se uvrijeđeno kad njegova djevojka razgovara s drugim mladićem	Ivan kritizira način oblačenja svoje djevojke
Branimir prestaje razgovarati sa svojim djevojkom, nakon što se posvađaju	Antonio voli plašiti prijatelje svojom opasnom vožnjom
Filip optužuje svoju djevojku da ga ne više ne voli, kad želi provoditi vrijeme s drugim ljudima	Goran se lako razljuti
Danijel misli da je muškarac treba odlučivati o stvarima koje se tiču njega i njegove djevojke	Boris se ponaša izrazito zaštitnički prema svojoj djevojci
Tomislav uvijek želi znati što radi njegova djevojka	Ivor vrijeđa svoju djevojku kad radi stvari koje on smatra pogrešnima

**Petar se duri i ponaša se
uvrijeđeno kad njegova djevojka
razgovara s drugim mladićem**

**Ivan kritizira način oblačenja
svoje djevojke**

**Branimir prestaje razgovarati sa
svojim djevojkom, nakon što se
posvađaju**

**Antonio voli plašiti prijatelje
svojom opasnom vožnjom**

**Filip optužuje svoju djevojku da ga
ne više ne voli, kad želi provoditi
vrijeme s drugim ljudima**

Goran se lako razljuti

**Danijel misli da je muškarac treba
odlučivati o stvarima koje se tiču
njega i njegove djevojke**

**Boris se ponaša izrazito
zaštitnički prema svojoj djevojci**

**Tomislav uvijek želi znati što radi
njegova djevojka**

**Ivor vrijeđa svoju djevojku kad
radi stvari koje on smatra
pogrešnima**

**Aleksej se ponaša uvrijeđeno kad
njegova djevojka ne želi s njim
seksualni odnos**

**Luka uvijek želi znati gdje je
njegova djevojka**

Aktivnost 4.1.2.: Renata i Dražen

Prilagođeno prema:

- Instituto Promundo, Salud y Género, ECOS, Instituto PAPAI & World Education. (2009). Working with Young Women: Empowerment, Rights and Health. Rio de Janeiro: Instituto Promundo.
- Liz Claiborne Inc. (2006). Love is Not Abuse: a teen dating violence prevention curriculum. Liz Claiborne Inc.

UZORAK – NIJE ZA ISPIS

[Radni list 14]

<p>Kako se osjeća</p> <p>Renata? _____</p> <p>Dražen? _____</p>	<p>Bi li Renata trebala s nekim razgovarati o tome što se događa?</p> <p>☐ Ne, ni s kim</p> <p>☐ Da, s _____</p>
<p>Zašto Renata ni s kim ne razgovara o tome što se događa, koji su njeni razlozi?</p>	<p>Što bi Renata trebala učiniti?</p>
<p>Zašto bi Renata s nekim razgovarala o tome što se događa, koji su njeni razlozi?</p>	<p>Što bi Dražen trebao učiniti?</p>

Kako se osjeća

Renata? _____

Dražen? _____

**Zašto Renata ni s kim ne razgovara
o tome što se događa, koji su njeni
razlozi?**

**Zašto bi Renata s nekim razgovarala
o tome što se događa, koji su njeni
razlozi?**

**Bi li Renata trebala s nekim razgovarati
o tome što se događa?**

☐ Ne, ni s kim

☐ Da, s _____

Što bi Renata trebala učiniti?

Što bi Dražen trebao učiniti?

Kako se osjeća

Renata? _____

Dražen? _____

**Zašto Renata ni s kim ne razgovara
o tome što se događa, koji su njeni
razlozi?**

**Zašto bi Renata s nekim razgovarala
o tome što se događa, koji su njeni
razlozi?**

**Bi li Renata trebala s nekim razgovarati
o tome što se događa?**

☐ Ne, ni s kim

☐ Da, s _____

Što bi Renata trebala učiniti?

Što bi Dražen trebao učiniti?

Aktivnost 4.1.3.: Priče o nasilju u vezama

Prilagođeno prema:

- Instituto Promundo, Salud y Género, ECOS, Instituto PAPAI & World Education. (2009). Working with Young Women: Empowerment, Rights and Health. Rio de Janeiro: Instituto Promundo.
- Foshee, V., Langwick, S. (2004). SafeDates: An Adolescent Dating Abuse Prevention Curriculum. MN: Hazelden Publishing and Educational Services

[Radni list 15] (za profesore/ice)

Scenarij 1: Karlo i Maja

4-5 Osoba

Uloge: Karlo, Maja, Karlovi najbolji prijatelji (2-3 osobe)

Prošli je petak Karlo pozvao svoje najbolje prijatelje i svoju djevojku da gledaju film kod njega. Karlo je pitao Maju bi li mogla pripremiti piće i čips. Ona je rekla da može, i, kad su stigli prijatelji, svi su sjeli na kauč gledati film. Čim bi netko ispio piće, ili bi se ispraznila zdjela čipsa, Karlo bi zamolio Maju da ode u kuhinju i donese drugo. Kad se ovo dogodilo treći put, Maja mu je rekla: "Nisam ti ja sluškinja.". I ona je željela gledati film, a tko god da je nešto trebao, u kuhinju je mogao otići i sam. Karlo se naljutio. Naredio joj je da ode donijeti piće njegovim prijateljima. Kad je odbila, ošamario ju je i odvuкао u kuhinju. Karlovi prijatelji su ovakve scene već puno puta vidjeli.

Pitanja za raspravu

- ☞ *Je li Karlo nasilan? Zašto, ili zašto ne?* [Odgovore zapišite na flipchart]

Odgovor: Da, nasilan je (psihološko i fizičko nasilje) zato što:

- Naređuje Maji i vrijeđa je
- To nije izoliran incident, učinio je to već puno puta
- Tuče Maju
- Prisiljava je da s njim ide u kuhinju, koristeći nasilje

- ☞ *Recimo da ovaj scenarij nije završio time što Karlo tuče Maju, već da joj se, kad joj je rekao da donese pića njegovim prijateljima, a ona odbila, unio u lice i rekao: "Što si rekla?", a Maja onda tiho otišla u kuhinju. Bi li to bilo nasilno ponašanje?*

Odgovor: Da, i dalje bi to bilo nasilno. Nije fizički nasilan, jer ne mora (dovoljna je njegova tiha prijetnja da bi se Maja pokorila).

- ☞ *Da je ovo bio njihov prvi sukob, biste li i dalje rekli da je to nasilno ponašanje?*

Odgovor: Da, jer on udara Maju, to je fizičko nasilje.

Aktivnost 4.1.5.: Kotač moći i kontrole, kotač jednakosti

Prilagođeno prema:

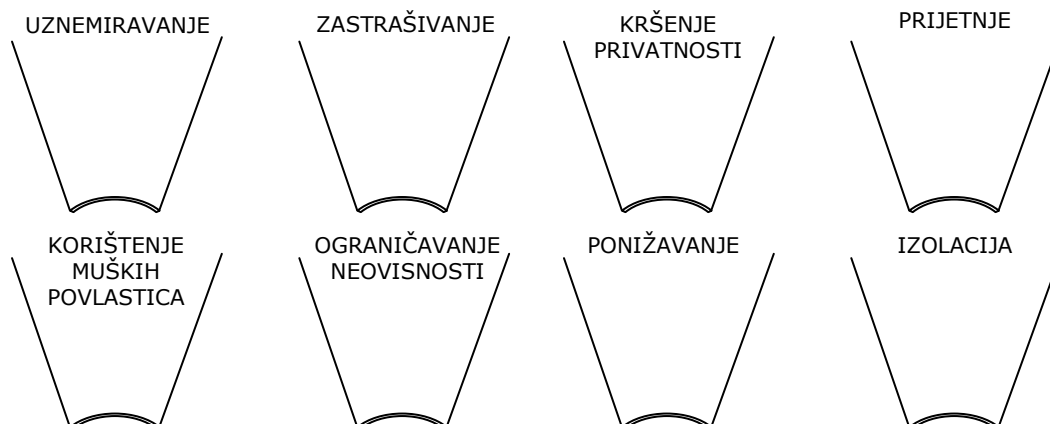
◇ Domestic Abuse Intervention Project in Duluth. Stanje: 15.09.2005., www.duluth-model.org

◇ Michigan Domestic Violence Prevention & Treatment Board. Stanje: 15.09.2005., www.michigan.gov/documents

UZORAK – NIJE ZA ISPIS

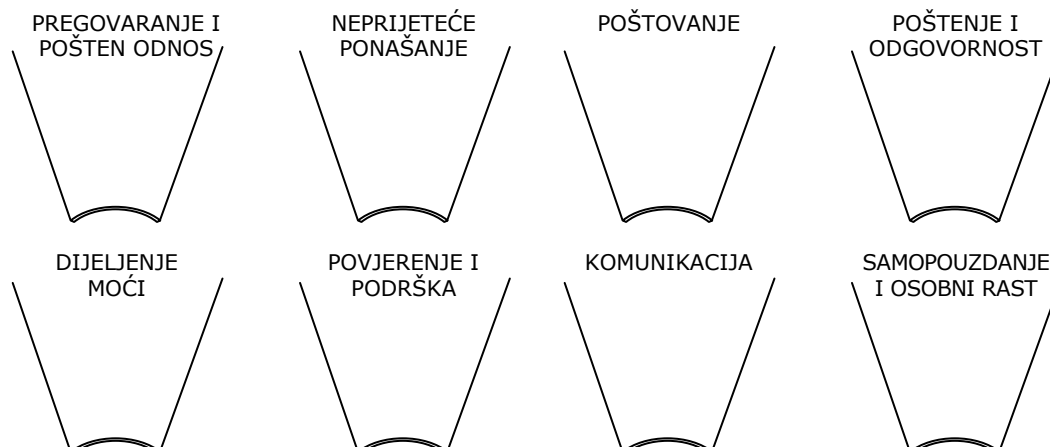
[Radni list 17a]

PRIMJERI NASILNIH PONAŠANJA KOJE ZLOSTAVLJAČ/ICA KORISTI PROTIV SVOJE DJEVOJKE/DEČKA

[Radni list 17b]

PRIMJERI PONAŠANJA JEDNAKOSTI U VEZI

Izrežite prema iscrtanim linijama kao što je naznačeno a onda oko punih linija.

Aktivnost 4.1.7.: Mit ili stvarnost?

Prilagođeno prema:

- ◆ Women's Rural Advocacy Programs. Battering: The Facts. Stanje: 15.09.2005., www.letswrap.com/dvinfo/myths.htm
- ◆ Riverland Domestic Violence Service. Myths about Domestic Violence. Stanje: 10.04.2010., www.rdvu.com.au/domesticviolence.php?id=118
- ◆ Monklads, Women's Aid. Myths and Realities of Abuse. Stanje: 10.04.2010., www.monklandwomensaid.co.uk/what%20is%20abuse.htm
- ◆ The White Ribbon Campaign UK. Stanje: 15.09.2005., www.whiteribboncampaign.co.uk
- ◆ Oregon Coalition against Domestic and Sexual Violence. Stanje: 15.09.2005., www.ocadsv.com/dvmyths.htm
- ◆ Stop Violence against Women. Stanje: 15.09.2005., www.stopvaw.org
- ◆ Myths and realities for rape: <http://www.watervalley.net/users/rcs/geninfo.html#myths> (stanje: 10.04.2010)
- ◆ Men Against Sexual Assault: <http://sa.rochester.edu/masa/myths.html>, stanje: 15.09.2005.

UZORAK – NIJE ZA ISPIS

[Radni list 18]

Svim se djevojkama i ženama sviđa kad za njima zvižde

TO JE TOČNO ZATO ŠTO:	TO NIJE TOČNO ZATO ŠTO:
KONAČNA ODLUKA GRUPE (zaokružite i navedite koliko vas je reklo "točno," koliko "netočno")	
TOČNO	NETOČNO

Aktivnost 4.2.1.: Što učiniti da zaustavimo nasilje u vezama - alati za intervenciju

Prilagođeno prema:

- ◇ Men Can Stop Rape, from: Family Violence Prevention Fund. Stanje: 15.09.2005., <http://toolkit.endabuse.org/Resources/AToolBox/>
- ◇ "Getting into the Mix", Oakland Men's Project. by Paul Kivel and Alan Creighton (1995). Stanje: 15.09.2005. http://toolkit.endabuse.org/Resources/Getting/FVPFResource_viewccb4.html?searchterm=None

[Radni list 20: Uvjerenja o nasilju]

UZORAK – NIJE ZA ISPIS

Scenarij 1: Priča se da je dečko kojeg poznajete silovao djevojku. Pričate o tome s dvoje svojih najboljih prijatelja. Jedno od njih brani optuženog i za djevojku govori rečenice tipa: "ona je to tražila...spava sa svima...vidi kako se oblači...jeste vidjeli njen Facebook i slike dečki s kojima je hodala? pa ćeš i ti vidjeti da je sama to tražila...netko bi trebao objaviti poruku o njoj na našoj Facebook grupi tako da svi znaju da je to tražila".

Koji su razlozi da INTERVENIRATE u ovoj situaciji?

Koji su razlozi da NE INTERVENIRATE u ovoj situaciji?

Što mislite da biste vi učinili? Što biste rekli? Kako mislite da biste intervenirali?

Odabir grupe:

Što mislite, kakva bi bila reakcija na vašu intervenciju:

Prijatelja/ice koji ga brani?

Žrtve?

A.

B. SAŽECI

B. SAŽECI

Sažetak 1: Je li ti veza ravnopravna i kvalitetna, ili ne?

Prilagođeno prema: Family Violence Law Center (FVLC): Oakland Relationship Abuse Prevention (R.A.P.) Project (http://www.fvlc.org/pdf_rap/RAP_RelationshipAbusive.pdf)

[Sažetak 1]

Nemojte zahtijevati od učenika/ca da ispune ovaj sažetak u razredu. Podijelite im ga kako bi ga upotrijebili da ocijene svoju vezu, trenutnu ili buduću. Ovaj sažetak je namijenjen učenicima/ama da ga ispune kada to žele i ostaje njima.

Je li ti veza ravnopravna i kvalitetna, ili ne?

Ako si trenutno u vezi, postavi si slijedeća pitanja i sam/a procijeni je li ti veza kvalitetna i ravnopravna ili u njoj ima zlostavljanja.

Jesi li u vezi s nekim tko...	Da	Ne
prema tebi se ponaša ljubomorno i posesivno?	☐	☐
određuje ti tko može biti tvoj prijatelj/ica?	☐	☐
provjerava gdje ideš i što radiš?	☐	☐
Provjerava tvoj mobitel i ograničava i provjerava tvoju komunikaciju s drugima na društvenim mrežama (npr. facebook)	☐	☐
u tebi izaziva strah?	☐	☐
bojiš se kako će reagirati na neke stvari?	☐	☐
nasilan/nasilna je?	☐	☐
eksplozira kad se naljuti?	☐	☐
gura te ili namjerno zabija (recimo, o zid)?	☐	☐
prečvrsto te hvata?	☐	☐
vrši pritisak zbog seksa?	☐	☐
za vrijeme seksa, koristi nasilje ili ga/je se bojiš?	☐	☐
pokušava te izolirati od društva i/Ili obitelji?	☐	☐
omalovažava tvoje prijatelje/ice i obitelji?	☐	☐
pokušava te kontrolirati?	☐	☐
naređuje ti?	☐	☐
krivi tebe i/ili druge za svoje problem?	☐	☐
omalovažava te (makar i kroz "šalu")?	☐	☐
naziva te uvredljivim imenima?	☐	☐
ruga ti se pred drugima?	☐	☐
veza prebrzo postaje jako ozbiljna?	☐	☐
ne pušta te da prekineš vezu iako to želiš?	☐	☐

Ako si odgovorio/la DA i na jedno pitanje, vrijeme je da malo razmisliš - je li ti veza štetna ili čak nasilna? Ako je tvoj odgovor DA na neka ili većinu pitanja, vrijeme je da potražiš pomoć od nekog kome vjeruješ i tko te voli ili da potražiš stručnu pomoć.

Misliš li da si u opasnosti, ODMAH potraži pomoć!

Sažetak 13: KVALITETNE VEZE

Prilagođeno prema: www.mwaves.org, stanje: 15.09.2005

[Sažetak 13] Kvalitetne veze

Kvalitetne veze

VEZA JE KVALITETNA KAD:

- ⇒ Zajednički donosite odluke.
- ⇒ Ne slažete se oko nečega, i znate da je u redu raspraviti te razlike.
- ⇒ Doista slušate jedno drugo, misli i osjećaje.
- ⇒ U slučaju konflikta pregovarate - nađete način da stignete do kompromisa, tako da oboje dobijete što trebate.
- ⇒ Ne osjećate nelagodu kad nešto želite raditi sami, mislite da je u redu neke stvari raditi odvojeno.
- ⇒ Vaša je veza bez straha.
- ⇒ Ne ograničavate i ne kontrolirate jedno drugo.
- ⇒ Poštujete privatnost osobe s kojom jeste
- ⇒ Poštujete i cijenite jedno drugo.

KAKO DOBIJEŠ OVAKVU VEZU?

- ⇒ Kad ste otpočetak jedno s drugim iskreni.
- ⇒ Kad jedno drugom dajete prostora za sebe.
- ⇒ Kad ste odgovorni za to kako se osjećate i cijenite sebe.
- ⇒ Kad ne očekujete da će druga osoba riješiti sve vaše problem ili da će vam dati sve što trebate.
- ⇒ Kad govorite istinu čak i onda kad je to teško... ne da biste povrijedili drugu osobu, već da iskrenošću pokažete da poštujete sebe i osobu s kojom ste u vezi.
- ⇒ Kad ne pustite bilo kome da s vama postupa kao s otiračem za cipele!
- ⇒ Kad postupate s drugom osobom onako kako biste voljeli da se postupa s vama.

OVAKVA JE VEZA UVIJEK NENASILNA.

A lot of pages are not available in this preview. - in order to download the full version please visit the project's website: www.gear-ipv.eu/download

